

EUROPAPARLAMENTET

2004



2009

Utskottet för kultur och utbildning

PRELIMINÄR VERSION
2006/2087(INI)

26.6.2006

FÖRSLAG TILL BETÄNKANDE

om vitboken om EU:s kommunikationspolitik
(2006/2087(INI))

Utskottet för kultur och utbildning

Föredragande: Luis Herrero-Tejedor

INNEHÅLL

	Sida
FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION	3
MOTIVERING	8

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION

om vitboken om EU:s kommunikationspolitik (2006/2087(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av kommissionens meddelande ”Vitbok om EU:s kommunikationspolitik” (KOM(2006)0035),
- med beaktande av andra delen av EG-fördraget,
- med beaktande av artikel 195 i EG-fördraget,
- med beaktande av artikel 211 i EG-fördraget,
- med beaktande av artikel 308 i EG-fördraget,
- med beaktande av artiklarna 11, 41, 42 och 44 i stadgan om de grundläggande rättigheterna,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1049/2001 av den 30 maj 2001 om allmänhetens tillgång till Europaparlamentets, rådets och kommissionens handlingar,
- med beaktande av meddelandet till kommissionens ”Action Plan to improve communicating Europe by the Commission” (SEK(2005)0985),
- med beaktande av kommissionens meddelande ”Kommissionens bidrag under och efter perioden av eftertanke: Plan D som i demokrati, dialog och debatt” (KOM(2005)0494),
- med beaktande av sin resolution av den 13 mars 2002 om meddelandet från kommissionen angående en ny ram för samarbetet inom informations- och kommunikationspolitiken i Europeiska unionen¹,
- med beaktande av sin resolution av den 10 april 2003 om en informations- och kommunikationsstrategi för Europeiska unionen²,
- med beaktande av sin resolution av den 12 maj 2005 om genomförandet av Europeiska unionens informations- och kommunikationsstrategi,³
- med beaktande av artikel 45 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för kultur och utbildning och yttranden från utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor och utskottet för konstitutionella frågor (A6-.../2006), och av följande skäl

¹ EUT C 47 E, 27.2.2003, s. 400.

² EUT C 64 E, 12.3.2004, s. 591.

³ EUT C 92 E, 20.4.2006, s. 403.

- A. Kommunikation är ett viktigt inslag i en deltagandedemokrati.
- B. Av denna anledning står styrkan i EU:s demokratiska inslag i samband med de kommunikationsstrukturer på EU-nivå som sammanlänkar institutionerna med medborgarna.
- C. Erfarenheten från val till Europaparlamentet och EU-folkomröstningar har visat att personer som är insatta i och intresserar sig för EU-frågor är mer benägna att delta, medan personer som saknar information är mindre benägna att delta.
- D. Det finns för närvarande inget offentligt europeiskt rum, men väl mycket livliga offentliga nationella rum, vilka skiljer sig mycket åt sett såväl till i vilken utsträckning Europafrågor debatteras som till frågornas innehåll.
- E. Det vore en viktig förbättring om Europafrågor blev mer framträdande i de offentliga nationella rummen.
- F. Ett första steg i riktning mot att skapa ett offentligt europeiskt rum vore att övervinna de nationella rummens isolering genom europeiska kommunikationsåtgärder. Det finns ett nära samband mellan detta och alleuropeiska eller åtminstone gränsöverskridande mediestrukturer.
- G. Det finns tydliga belägg för att medborgarna är dåligt informerade i Europafrågor, vilket återspeglas i resultaten av olika Eurobarometer-undersökningar.
- H. Kommunikation hänger även samman med frågor om öppenhet, medborgarskap och gemensamma värderingar.
- I. Den 15–16 juni 2006 förde Europeiska rådet åter upp frågan om en konstitutionell reform på dagordningen.

Kommunikationspolitik och det offentliga europeiska rummet

1. Europaparlamentet inser behovet av att förbättra kommunikationen mellan EU och dess medborgare. Parlamentet stöder därför försöket att se över hur kommunikationen med medborgarna är upplagd. Parlamentet understryker att bättre kommunikation inte kan kompensera för bristfällig politik, men kan göra meningsfull politik mer begriplig.
2. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att stödja upprättandet av ett offentligt europeiskt rum – i första hand uppbyggt genom nationella, lokala och regionala medier – dock utan att glömma den viktiga roll som nationella kvalitetstidningar spelar för att tillräckligt bevaka Europafrågor.
3. Europaparlamentet noterar att målet för EU:s kommunikationspolitik inte bör vara att upprätta ett kommunikationsrum som konkurrerar med de offentliga nationella rummen, utan snarare att öka beröringspunkterna mellan nationella debatter och debatterna på EU-nivå.
4. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att beakta de konkreta förslagen i parlamentets resolution av den 12 maj 2005 om EU:s informations- och

kommunikationsstrategi vid utformningen av kommunikationspolitiken.

Fastställande av gemensamma principer

5. Europaparlamentet stöder tanken på att verka för ökad tvåvägskommunikation mellan EU och dess medborgare, som skulle medge större lyhörddhet för vad medborgarna vill säga om Europa. Tanken att medborgarna skall ta initiativet till deltagande och dialog verkar dock inte rimligt, eftersom det inte är de som skall behöva söka efter information, utan det är informationen som skall nå medborgarna.
6. Europaparlamentet anser att det inte är lämpligt att ålägga Europaparlamentet att följa en uppförandekod som reglerar dess kommunikation med EU-medborgarna.
7. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att undersöka möjligheten att sätta i gång ett verkligt gemenskapsprogram för information och kommunikation i EU-frågor på grundval av artikel 308 i EG-fördraget i syfte att förbättra de befintliga interinstitutionella partnerskapsmekanismerna på detta område. Om kommissionen skulle lägga fram ett sådant förslag, skall parlamentet vara fullt delaktigt i fastställandet och utarbetandet av programmets exakta innehåll och räckvidd.
8. Europaparlamentet anser att principerna och värderingarna enligt stadgan om de grundläggande rättigheterna i högre grad bör lyftas fram när räckvidden för EU:s kommunikationspolitik bestäms.

Att förstärka medborgarnas roll

9. Europaparlamentet välkomnar kommissionens önskan att aktualisera EU på alla nivåer, dvs. att aktualisera Europafrågor på nationell, regional och lokal nivå, i syfte att decentralisera budskapet. Parlamentet välkomnar kommissionens handlingsplan och förväntar sig att den genomförs snabbt.
10. Europaparlamentet betraktar regioner och städer som de lämpligaste plattformarna för att främja Europatanken bland medborgarna och kräver att Regionkommittén görs delaktig i genomförandet av en framtida kommunikationspolitik.
11. Europaparlamentet stöder tanken på att främja Europadebatter i de nationella parlamenten.
12. Europaparlamentet understryker vikten av samhällsutbildning i EU-integration. Att ha viss Europakunskap är en förutsättning för en framgångsrik tvåvägskommunikation med EU.
13. Europaparlamentet beklagar att stödet till sektorsprogram med kraftig multiplikatoreffekt, såsom Leonardo da Vinci, Sokrates och Erasmus, har skurits ned, eftersom de framhäver den europeiska dimensionen och underlättar upprättandet av gränsöverskridande nätverk.
14. Europaparlamentet anser att det, för att nå medborgaren, är viktigt att kommunicera bättre och att visa hur EU-beslut påverkar vardagslivet.

Att arbeta med media och ny teknik

15. Europaparlamentet betonar mediernas betydelse som mellanhänder, opinionsbildare och

förmedlare av budskap till medborgarna i det offentliga europeiska rum som kommissionen avser utveckla.

16. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att så exakt som möjligt ange vilken roll den vill tilldela medierna och framhåller behovet av att hitta en formel som gör nationella, regionala och lokala medier mer delaktiga i kommunikationspolitiken.
17. Europaparlamentet välkomnar att förslaget om att inrätta en EU-nyhetsbyrå har dragits tillbaka.
18. Europaparlamentet rekommenderar kommissionen att använda ett naturligt och kortfattat språk när den kommunicerar med medborgarna och medierna. EU-jargongen ökar snarare än minskar klyftan mellan EU-institutionerna och medborgarna.
19. Europaparlamentet rekommenderar att EU-institutionerna inleder ett regelbundet åsiktsutbyte med medierna i europeiska kommunikationsfrågor.
20. Europaparlamentet betraktar kommissionens skyldighet att lämna saklig, tillförlitlig och opartisk information om EU:s politik som grunden för en väl underbyggd debatt.
21. Europaparlamentet välkomnar att vitboken, när det gäller ny teknik, överensstämmer med Europaparlamentets senaste rapport om EU:s informations- och kommunikationsstrategi.

Att bättre känna av opinionsströmningar

22. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att upplysa parlamentet om utvärderingen av det samråd som har företagits.
23. Europaparlamentet är inte övertygat om att det vore klokt att på kort sikt inrätta ett övervakningscentrum för den allmänna opinionen inom EU, utan menar att man innan ett sådant steg tas bör använda redan tillgängliga uppgifter och resurser på ett mer samordnat sätt.

Samarbete

24. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att utarbeta konkreta förslag rörande kommunikationspolitikens genomförande samt dess rättsliga och budgetmässiga konsekvenser.
25. Europaparlamentet anser att arbetet i den interinstitutionella gruppen för information bör analyseras för att se om det finns utrymme för förbättringar. Gruppen bör vara övervägande politisk till sin natur och fungera som en garant, och antalet ledamöter bör minskas för att möjliggöra mer effektiv verksamhet.
26. Europaparlamentet betonar behovet av att de alleuropeiska politiska partierna med större engagemang för en dialog med väljarkåren kring EU-frågor.
27. Europaparlamentet stöder en förstärkt roll för ombudsmannen i syfte att ge öppenhetspolitiken ökad trovärdighet.

28. Europaparlamentet rekommenderar att befintliga finansieringsprogram, såsom Livslångt lärande, Ungdom, Medborgare för Europa, Media och Kultur, används för att förbättra kommunikationen inom europeisk integration, förutsatt att de enskilda programmens mål respekteras fullt ut.
29. Europaparlamentet betonar att medlemsstaternas aktiva stöd är väsentligt för framgångsrik kommunikation och uppmanar därför medlemsstaterna att undersöka hur de kan bidra till de gemensamma kommunikationsinsatserna i EU.
30. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen.

MOTIVERING

I februari 2006 offentliggjorde kommissionen en vitbok om EU:s kommunikationspolitik. Texten var avsedd att motverka de effekter som uppstod i samband med att konstitutionsfördraget förkastades i den franska och den nederländska folkomröstningen, samt att sätta stopp för den allmänna uppkomsten av EU-skepsis.

I vitboken sammanfattar kommissionen målen med EU:s nya kommunikationspolitik, som har utformats för att överbrygga klyftan mellan unionen och dess medborgare. I detta betänkande kommer föredraganden att ge sin egen tolkning av de förslag som har lagts fram i kommissionens vitbok.

1. Att skapa gemensamma principer

Kommissionen har föreslagit att en uppförandekod för kommunikation fastställs, det vill säga att gemensamma regler utarbetas för EU:s institutioner, nationella organ osv., och att den grund därmed läggs på vilken kommunikationspolitiken skall befästas. Föredraganden anser att denna idé inte enbart är ett grundläggande misstag, utan att den också är icke-önskvärd, eftersom den skulle utgöra ett dåligt substitut för en verklig rättslig grund. I själva verket har EU:s institutioner ingen rättslig grund för de gemenskapsrapporter som är särskilt avsedda för information och kommunikation. Till följd av detta anklagas kommissionen alltför ofta för att ha blandat sig i angelägenheter på områden som ligger utanför dess ansvarsområde, eller till och med för att ha spridd propaganda. Det bästa sättet att undvika denna fälla är emellertid inte att basera en kommunikationspolitik på en uppförandekod, utan att eftersträva ett enhälligt beslut från medlemsstaterna i rådet. Detta skulle ge en möjlighet att, i enlighet med artikel 308 i fördraget, skapa en fullvärdig rättslig grund.

Att fastställa uppföranderegler som EU:s institutioner skall efterleva skulle dessutom kunna få motsatta effekter, och minska utrymmet för en oberoende och självständig opinion. Föredraganden anser därför inte att parlamentet bör bli föremål för en kod som skall avgöra hur parlamentet skall kommunicera med EU:s medborgare.

2. Att ge medborgarna redskap för ökat inflytande

Mot bakgrund av att det saknas ett offentligt europeiskt rum, bör institutionerna använda sig av verktyg som gör det möjligt för så många EU-medborgare som möjligt att få tillgång till information. Om unionen vill göra sin röst hörd är den tvungen att föra ut EU-frågorna på nationell, regional och lokal nivå. Det är emellertid inte vettigt att betrakta medborgarna som de huvudsakliga drivkrafterna bakom ett deltagande och en dialog. Det skulle vara meningslöst att lyssna noga till vad medborgarna hade att säga om de var dåligt informerade. Innan deras insatser kan tjäna ett syfte måste EU:s institutioner hitta ett sätt att vidarebefordra all den information som de behöver för att själva kunna delta i, och identifiera sig med, det europeiska projektet. Först och främst behövs information, annars är det omöjligt att skapa opinion, eller i varje fall en användbar opinion. Därför måste EU:s informations- och kommunikationspolitik styras av den allmänna principen att det inte är medborgarna som skall vara tvungna att söka information, utan det är informationen som skall nå medborgarna.

3. Att arbeta med media och ny teknik

I vitboken överbetonas idén att en dialog och kommunikation med medborgarna kan samordnas genom initiativ från institutionerna. Följaktligen litar man mer på ny teknik än på traditionella massmedier. Tidvis tycks man underskatta massmediernas inflytande över samhället.

Föredraganden anser att en förteckning över prioriterade åtgärder bör utarbetas, som exempelvis inriktas på bättre arbetsförhållanden för journalister inom EU:s institutioner, utbildning för yrkesverksamma inom information, bättre metoder för direkt kommunikation osv.

4. Att bättre känna av opinionsströmningar

Kommissionen föreslår att ett nätverk av nationella experter inom opinionsforskning skall inrättas, så att de lättare skall kunna utbyta goda arbetsmetoder och utveckla synergieffekter. Föredraganden anser emellertid att det skulle vara bättre att utnyttja befintliga resurser på ett mer samordnat sätt, i syfte att få maximal behållning. Utbyte av information och bästa praxis kan ske utan att ett nytt övervakningscentrum för den allmänna opinionen inom EU inrättas. Att inrätta ett övervakningscentrum skulle med säkerhet vara ett tvivelaktigt tillvägagångssätt på kort sikt, eftersom man då blir tvungen att ta fullständig hänsyn till de uppgifter som redan har samlats in innan man kan ge sig in på en sådan djärv satsning.

5. Samarbete

Det är avgörande att medlemsstaterna är delaktiga i en informations- och kommunikationspolitik för EU. Utan dem skulle det vara praktiskt taget omöjligt att nå ut med något budskap överhuvudtaget. För att budskapen skall vinna gehör hos medborgarna måste vår uppmärksamhet i större utsträckning fokusera på det som medborgarna ger uttryck för, och deras olika problem bör åtgärdas. Vi måste lyckas med att förklara vad EU kan göra för varje medborgare. Vi måste finna ett sätt att mer beslutsamt skaffa oss inflytande över informations- och kommunikationspolitiken på regional och lokal nivå. Berörda parter, såsom politiska partier, måste kunna engagera medborgarna till stöd för EU:s politik, och har således en avgörande funktion att fylla.

Föredraganden anser att parlamentet, kommissionen och rådet bör intensifiera sin trepartsdialog, samt att i detta syfte närmare samordna sina åtgärder.

Det enda forum som kommissionens och parlamentets tjänsteenheter på informations- och kommunikationsområdet har för att utbyta idéer är inom den interinstitutionella gruppen för information. Dess huvudsakliga uppgift är att fastställa prioriteringar för Prince-programmet. Alla eventuella initiativ som inte omfattas av detta program behandlas som särskilda åtgärder, och fullföljs alltefter omständigheterna på initiativ av antingen kommissionen eller parlamentet. Föredraganden anser att Prince-programmet borde omfatta fler prioriteringsområden, samt att varje institution enbart borde vidta särskilda åtgärder om så är nödvändigt. Den institutionella gruppen bör dessutom i första hand vara politiskt betingad, och dess medlemskap förminsкас, i syfte att främja en mer effektiv verksamhet.